

Човек задужен за тишину

Сваки дан отварам лаптоп у истој соби, у исто време, и почињем да чистим туђе снимке.

Радим за малу фирму из Новог Сада. Примамо разне аудио-фајлове – позиве из корисничке службе, терапије, подкасте, састанке – и враћамо их чисте. Ја уклањам оно што не треба да се чује. Шум. Кашаљ. Звекет кључева. Уздах пре одговора. „Овај...”, „значи...”, „па...”.

И уклањам тишине. Посебно тишине.

Уговор, члан 7: „Паузе дуже од 0,9 секунди ометају континуитет и смањују ефикасност.” Алгоритам их подвуче плавом, често погрешно. Шум просторије му је исто што и празнина. Мени није. Имам стрпљење. Имам слух. Научио сам да разликујем врсте тишине. Ону пре лажи, ону после лоше вести, ону код терапеута када клијент стигне до нечега стварног. Ту алгоритам греша најчешће. Мисли да је празнина. Није.

Бришем их све. То ми је посао.

Пре месец дана обрисао сам тишину из снимка где је неко сазнао да губи посао. Директор је изговорио реченицу, и настало је четири и по секунде ничега. Алгоритам је подвукао плавом, ја сам притиснуо *Delete*, и следећа реченица је дошла одмах, професионално, као да између њих није било ничег. Испоручио сам снимак. Добио повратну информацију: *чисто, одлично, на време.*

Те вечери нисам размишљао о томе. Навикао сам.

*

Наташа и ја делимо стан шест година. Упознао сам је преко телефона, тек после сам видео лице. Увек носи исту плаву дуксерицу код куће, испрану до безбојности, меку на начин на који нова није. Глас јој је другачији него што сам очекивао кад смо се први пут срели – тиши. Разговарамо о распореду, рачунима, куповини.

Једном, давно, гледали смо филм који јој се није допао. Није рекла ништа до краја, али сам видео по начину на који је склопила ноге на каучу – прекрстила их, па спустила, па поново – да чека да заврши. После сам питао шта је мислила. Рекла је: „Био је ок.” Глас јој је био равномеран, онај који обично препознајем. Овог пута нисам знао шта је у њему.

Нисам питао даље. Она је отишла по чашу воде и донела и мени, иако нисам тражио. Нисмо коментарисали.

Понекад ми се чини да је то довољно. Понекад ми се чини да није.

Пре три месеца, почела је да остаје дуже на послу. Нови пројекат, каже. Ја сам прешао на ноћне смене. Двострука тарифа. Виђамо се у пролазу. Понекад бих, долазећи кући раније, затекао њену шољу на столу. Кафа са превише шећера, увек мирис карамеле и прегорелог млека, слатко на начин који ме иритира и за који не знам зашто га памтим. Раније сам то коментарисао. Сада бих је само склонио.

Прошле недеље радио сам у дневној соби кад је ушла у кухињу. Нисам гледао, али сам чуо – фрижидер, звекет стакла, тишину док нешто чита или гледа кроз прозор, не знам. После десетак минута прошла је поред мене ка соби. Успут је ставила чашу воде поред мог лаптопа, без речи. Чуо сам тихо клизање прстију по столу – не дуго, можда две секунде, па тишину кад их је повукла. Знао сам шта је то. Нисам се окренуо. Чашу сам испио тек после сат времена, кад је већ била млака.

Дан пре него што је стигао снимак, Наташа ми је нешто рекла из кухиње. Не сећам се тачно шта, нешто о викенду, о плановима. Реченица је завршила у питању – глас јој је био мало другачији него иначе, онај тон кад неко чека одговор, не само потврду. Препознао сам га. Рекао сам: „Не знам.” Она није поновила.

Снимак је стигао у уторак. Разговор између саветника и клијенткиње. Жена је говорила о страху – неодређено, у круговима, онако како људи говоре о стварима за које немају праве речи. Глас јој је био раван, удаљен од онога што говори. Чуо сам да је научила да прича о томе, да је причу изглачала понављањем. У тренутку кад је требало да каже нешто конкретно, настала је тишина.

2,5 секунде.

Алгоритам је подвукао плавом.

Ставио сам прст на тастер. Нисам притиснуо.

Преслушао сам. Дисање се зауставило на пола – чуо сам и то, танак прекид у даху, онај тренутак пре него што тело одлучи. Онда је наставила, тише, другачије, као да је у тој паузи нешто решила. Изглачана прича се накратко распала и испод ње је био неки старији, тежи материјал.

Сеоо сам тако неко време. Курсор на плавој траци. Слушалице су стезале иза ушију. Нисам је обрисао. Затворио сам лаптоп.

Остао сам у тами екрана још неко време. Негде у згради, неко је залупио врата.

*

Наташа је те вечери дошла кући касније него обично. Хладан ваздух је ушао с њом – онај новембарски, оштар, који остаје у ходнику и после. Басила је торбу на столицу, почела да скида капут. Лице уморно на начин који не пита за коментар. Коса јој је мирисала на спољашност, на град, на хладно.

Обично бих у том тренутку отишао у собу. Овог пута сам остао.

Она је отворила фрижидер. Светло је пало на под. Затворила га. Окренула се и видела ме где стојим.

„Дуг дан данас,” рекла је.

„Да,” рекао сам.

Ћутали смо. Звук улице кроз прозор, гума по мокром асфалту, нечији корак, па ништа. Фрижидер је зазујао и утихнуо.

Онда сам рекао: „Хоћеш да скувам нешто?”

Погледала ме је – не дуго, само тренутак, али другачије него иначе. Као да проверава да ли сам заиста ту.

„Хоћу,” рекла је.

Погледао сам у оставу. Тестенина. Маслиново уље. Бели лук који је почео да клија, али још увек добар. Узео сам га. Чуо сам је иза леђа – столица, шкрипа пода, онај меки звук кад се неко коначно спусти. Остала је за столом. Нисам попуњавао тишину. Она такође није.

Тигањ је почео да цврчи. Мирис лука, маслиновог уља, нешто топло што је полако почело да пуни кухињу. Кроз прозор, на стаклу, ситне капи кише.

После неког времена рекла је: „Кад си ме први пут назвао, био си нервозан. Правио си паузе. Као да тражиш речи.”

Застала је.

„Запамтила сам то.”

Нисам се окренуо одмах. Стајао сам тако, леђима окренут, тигањ у руци. Нисам знао шта да кажем. Нисам ни покушао. Само сам наставио да радим оно што сам радио, полако, без журбе.

Она није тражила одговор.

Остала је ту.